

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 19Co/123/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3114225964
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 06. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Radoslav Svitana, PhD
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2020:3114225964.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Radoslava Svitana, PhD., a sudkýň JUDr. Beáty Čupkovej a JUDr. Viery Škultétyovej v spore žalobcu N. C. A., A., so sídlom O. 5, K., T. XX XXX XXX, zastúpeného E. C., A., so sídlom O. X, K., proti žalovanému M. Y., nar. XX.XX.XXXX, štátnemu občanovi Slovenskej republiky, trvale bytom Y. K., Y. P., o zaplatenie 2.364,74 eur s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Trenčín zo dňa 22. mája 2019 č. k. 26C/27/2015-132 takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e** .

Žalovanému náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a** .

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom zamietol žalobu a žalovanému priznal náhradu trov konania proti žalobcovi v rozsahu 100 %. Rozhodnutie zdôvodnil tým, že žalovaný uzavrel dňa 10.01.2006 so A. A., Q. zmluvu o splátkovom úvere, ktorej predmetom bolo poskytnutie splátkového úveru vo výške 3.319,39 eur (100.000,- Sk). Výzvou zo dňa 12.12.2008 A. A., Q., oznámila žalovanému, že je so splácaním pohľadávky v omeškaní ku dňu 30.11.2008 vo výške 6.208,- Sk (206,07 eur) s príslušenstvom. Zároveň ho vyzvala, aby dlžnú sumu uhradil do 10 dní od doručenia tejto výzvy. Dôkaz o doručení výzvy žalobca v spore nepredložil. Listom zo dňa 15.10.2012 A. A. Q., oznámila žalovanému, že vyhlásila ku dňu 15.10.2012 mimoriadnu splatnosť pohľadávky. Zmluvou o postúpení pohľadávok č. XXXX/XXXX/R. zo dňa 27.09.2012 postúpila A. A., Q., ako postupca pohľadávku žalobcovi ako postupníkovi. Oznámením o postúpení pohľadávky zo dňa 15.10.2012 oznámila A. A., Q., žalovanému, že postúpila pohľadávku žalobcovi s tým, že k 15.10.2012 má dlh predstavovať 4.980,51 eur, ktoré bol povinný zaplatiť do 30.10.2012. Právne súd prvej inštancie posúdil vec podľa ustanovení § 39, § 52, § 524 ods. 1, ods. 2, § 526 ods. 1, ods. 2 Občianskeho zákonníka, § 1 ods. 1, § 3 ods. 1, ods. 2 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, § 497 Obchodného zákonníka a § 92 ods. 7 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách (v znení účinnom v čase omeškania žalovaného so splácaním dlhu). Súd prvej inštancie uviedol, že predmetná zmluva o úvere, uzavretá medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovaným, je zmluvou spotrebiteľskou. Keďže pohľadávka voči žalovanému bola postúpená na žalobcu z banky, súd skúmal splnenie podmienok ustanovených v § 92 ods. 7 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách. Žalobca síce predložil súdu výzvu A. A., Q., zo dňa 12.12.2008 adresovanú žalovanému, na úhradu omeškaných splátok úveru, no nepreukázal, že túto písomnosť banka naozaj žalovanému doručila, resp. ju aspoň žalovanému odoslala. Žalobca teda nepreukázal, že pohľadávka banky bola spôsobilá na postúpenie žalobcovi. Vykonaným dokazovaním mal súd prvej inštancie za zistené, že právnym predchodcom žalobcu nebol zachovaný postup podľa § 92 ods. 7 zákona o bankách, preto žalobca nemá aktívnu legitímáciu v tomto spore, preto súd žalobu ako nedôvodnú zamietol. O trovách konania

rozhodol podľa ustanovení § 251, § 252, § 255 ods. 1, § 262 ods. 1, ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a úspešnému žalovanému priznal nárok na plnú náhradu trov konania.

2. Proti uvedenému rozsudku podal včas odvolanie žalobca z dôvodu, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, a navrhol, aby odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok tak, že žalobe vyhovie, prípadne aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. S odkazom na viaceré rozhodnutia krajských súdov uviedol, že ustanovenie § 89 ods. 1 zákona o bankách pripúšťa úpravu vzťahov medzi bankou a klientom odchyľne od ustanovení daného zákona, pokiaľ zákon predmetnú odchyľku nevyučuje, pričom ustanovenie § 92 ods. 8 predmetného zákona nevyučuje odchyľnu úpravu vzájomných vzťahov a zmluvné strany si dohodli otázku postúpenia odchyľne od predmetného zákona vo všeobecných obchodných podmienkach (v bode 19.16), kde si dohodli možnosť postúpenia pohľadávky nepodmienujú počtom dní omeškania, prípadne zaslaním písomnej výzvy. Predmetné ustanovenie obchodných podmienok je v súlade s ustanoveniami Občianskeho zákonníka (§ 524 ods. 1 Občianskeho zákonníka). K preukázaniu doručenia predmetnej výzvy žalobca uviedol, že žalovaný v konaní nespochybnil doručenie výzvy zo dňa 12.12.2018, pričom podľa § 151 ods. 1 CSP skutkové tvrdenia strany, ktoré protistrana výslovne nepoprela, sa považujú za nesporné. Žalovaný doručenie predmetnej výzvy nespochybnil, preto súd v tomto smere nemal vykonávať dokazovanie a mal doručenie výzvy považovať za nesporné.

3. Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu nevyjadril.

4. V priebehu konania, pred vyhlásením napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie, došlo k zmene právnej úpravy sporového konania, keď dňa 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (CSP), ktorý okrem iného zrušil zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (O.s.p.). V prechodných ustanoveniach (§ 470 ods. 1, 2) CSP stanovil, že ak neustanovuje inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti s tým, že právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. V zmysle tohto ustanovenia odvolací súd postupoval v odvolacom konaní podľa procesných ustanovení CSP.

5. Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací preskúmal vec podľa § 379 a § 380 CSP bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné potvrdiť ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, ktorého dôvody sú správne (§ 387 ods. 2 CSP), pričom odvolací súd dopĺňa nasledujúce:

6. Súd prvej inštancie založil svoje zamietavé rozhodnutie na závere o nedostatku aktívnej vecnej legitímácie na strane žalobcu, ktorý nepreukázal platné postúpenie pohľadávky voči žalovanému z pôvodného veriteľa - A. A., Q. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobca nepreukázal, že pôvodný veriteľ pred postúpením pohľadávky na žalobcu písomne vyzval žalovaného na splnenie peňažného záväzku titulom poskytnutého úveru, teda nebolo preukázané naplnenie zákonnej podmienky pre postúpenie pohľadávky banky na iný subjekt uvedenej v ustanovení § 92 ods. 7 (dnes § 92 ods. 8) zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách.

7. Aktívnu vecnou legitímáciou sa rozumie také hmotnoprávne postavenie, z ktorého vyplýva žalobcovi procesné právo uplatňovať si ten-ktorý konkrétny hmotnoprávny nárok. Preskúvanie vecnej legitímácie, či už aktívnej (na strane žalobcu), alebo pasívnej (na strane žalovaného), je imanentnou súčasťou súdneho konania (viď rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2 Cdo 205/2009). Preto nepostačuje, aby žalobca v súdnom konaní svoju aktívnu vecnú legitímáciu preukázal len oznámením postupcu o postúpení pohľadávky dlžníkovi; je potrebné preukázanie platného postúpenia pohľadávky. Podľa § 526 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ak dlžníkovi postúpenie oznámil postupca, dlžník nemá právo požadovať preukázanie postúpenia zmluvou o postúpení pohľadávky. To však platí len vo vzťahu k dlžníkovi, teda presnejšie vo vzťahu medzi účastníkmi zmluvy o postúpení pohľadávky na jednej strane a dlžníkom na strane druhej, nie vo vzťahu k súdu. V tejto otázke sa súdna prax už odklonila od rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Obo 210/2001; tento odklon od uvedeného rozhodnutia vyplýva napríklad z rozsudku Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 2 Obo 49/2008 zo

dňa 14.05.2008, ako aj z rozsudku Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 1 Cdo 76/2007 zo dňa 28.01.2009, podľa ktorého v spore o neplatnosť zmluvy o postúpení resp. v spore o splnenie neuhradenej postúpenej pohľadávky je súd povinný prihliadať z úradnej povinnosti ku skutočnostiam, ktoré majú za následok absolútnu neplatnosť právneho úkonu - zmluvy o postúpení pohľadávky, ak v konaní vyjdú najavo; z Občianskeho zákonníka nemožno vyvodiť, že dlžník by nemohol namietat' a súd skúmať platnosť zmluvy o postúpení pohľadávky, ak toto postúpenie dlžníkovi oznámil postupca. K správnosti týchto záverov sa priklonil aj Ústavný súd SR v uznesení zo dňa 03.07.2012, č. k. IV. ÚS 337/2012-19.

8. Ustanovenie § 92 ods. 8 (predtým § 92 ods. 7) zákona o bankách neupravuje len administratívne povinnosti banky pri ochrane bankového tajomstva, ale stanovuje podmienky platnosti zmluvy o postúpení pohľadávky bankou, ide teda o lex specialis vo vzťahu k všeobecným ustanoveniam Občianskeho zákonníka o postúpení pohľadávky, ktoré cituje žalobca v odvolaní (§ 524 a nasl.). Tomu nasvedčuje jednak znenie citovaného ustanovenia („...môže banka alebo pobočka zahraničnej banky svoju pohľadávku... postúpiť“), ako aj jeho zaradenie do časti zákona o bankách, ktorej nadpis znie „Ochrana klientov a bankové tajomstvo“. Citované ustanovenie stanovuje podmienky, za ktorých môže banka aj bez súhlasu klienta postúpiť svoju pohľadávku na inú osobu, čo výkladom a contrario znamená, že ak podmienky uvedené v tomto ustanovení splnené nie sú, banka postúpiť pohľadávku bez súhlasu klienta nemôže. Postúpenie pohľadávky bankou bez splnenia podmienok uvedených v ustanovení § 92 ods. 8 zákona o bankách je potrebné považovať za konanie v rozpore so zákonom a takýto úkon je absolútno neplatný podľa § 39 Občianskeho zákonníka, pričom na absolútnu neplatnosť právneho úkonu má súd povinnosť prihliadať ex offio. V danom prípade, keďže právnym predchodcom žalobcu bola banka, bolo správne, že súd prvej inštancie zisťoval, či boli pri postúpení pohľadávky na žalobcu dodržané podmienky ustanovené zákonom o bankách, teda či postúpenie pohľadávky bolo platné.

9. Nebolo by správne, aby súd rezignoval na skúmanie aktívnej vecnej legitímácie, keď z obsahu spisového materiálu vyplývalo, že táto skutočnosť je sporná a musí byť skúmaná vo svetle § 92 ods. 8 (predtým § 92 ods. 7) zákona o bankách. Súd vecnú legitímáciu skúma vždy aj bez návrhu a aj v prípade, že ju žiaden z účastníkov konania nenamietá (rozsudok Najvyššieho súdu SR z 29.06.2010, sp. zn. 2 Cdo/205/2009). Pasivita žalovaného v konaní nemôže mať za následok (aplikáciou § 151 ods. 1, ods. 2 CSP) povinnosť súdu priznať akýkoľvek uplatnený nárok (uznesenie Ústavného súdu SR z 11. júna 2019, sp. zn. I. ÚS 246/2019). Z vyššie uvedeného vyplýva, že bolo povinnosťou súdu ex offio skúmať v konaní aktívnu vecnú legitímáciu žalobcu, ako aj prihliadať na prípadnú neplatnosť zmluvy o postúpení pohľadávky vo vzťahu k pohľadávke voči žalovanému, a to aj bez popierajúcich tvrdení žalovaného.

10. Odvolací súd tiež uvádza, že k postúpeniu pohľadávky došlo až po takmer štyroch rokoch od tejto výzvy z 12.12.2008 a je sporné, či vzhľadom na takú dlhú dobu možno vôbec túto výzvu (aj keby bola riadne doručená žalovanému) považovať za splnenie predpokladu podľa § 92 ods. 8 zákona o bankách. Touto právnou otázkou však nebolo potrebné sa v tejto veci zaoberať, keďže - ako bolo uvedené vyššie - doručenie resp. odoslanie tejto výzvy (dôjdenie tejto výzvy do sféry dispozície žalovaného) nebolo žalobcom preukázané.

11. Na základe vyššie uvedeného odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k správne skutkovému zisteniu, podľa ktorého žalobca nepreukázal doručenie resp. odoslanie výzvy žalovanému, ktorá bola podľa § 92 ods. 8 zákona o bankách predpokladom platného postúpenia pohľadávky voči žalovanému na žalobcu. Nebol daný ani odvolací dôvod nesprávneho právneho posúdenia veci súdom prvej inštancie. Nesprávne právne posúdenie veci je spôsobilým odvolacím dôvodom vtedy, keď súd prvej inštancie aplikuje na zistený skutkový stav nesprávny právny predpis, resp. keď na zistený skutkový stav síce aplikuje správny predpis, ale tento nesprávne interpretuje. V prejednávanej veci súd prvej inštancie aplikoval a interpretoval ustanovenie § 92 ods. 8 (predtým § 92 ods. 7) zákona o bankách správne. Správne vyvodil, že postup právneho predchodcu žalobcu - banky pred postúpením pohľadávky na žalobcu nebol v súlade s citovaným ustanovením (nebolo preukázané, že banka pred postúpením pohľadávky písomne vyzvala žalovaného na splnenie jeho záväzku a výzvu mu doručila resp. aspoň odoslala). Súd prvej inštancie správne dospel k záveru, že žalobca neunesol dôkazné bremeno o odoslaní výzvy podľa § 92 ods. 8 zákona o bankách zo strany jeho právneho predchodcu, a preto postúpenie pohľadávky voči žalovanému na žalobcu nebolo

v súlade s citovaným zákonným ustanovením, čoho právnym následkom je, že nedošlo k platnému postúpeniu pohľadávky na žalobcu, teda žalobca nepreukázal, že vstúpil do práv pôvodného veriteľa - banky, nemá preto aktívnu vecnú legitimáciu uplatňovať v súdnom konaní právo na plnenie zo záväzkovo-právneho vzťahu založeného zmluvou o úvere, ktorú uzavrel žalovaný so A. A. Q..

12. Napokon k argumentu žalobcu, že žalovaný už vo všeobecných obchodných podmienkach banky (v bode 19.16) súhlasil s postúpením pohľadávky banky, odvolací súd uvádza, že ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku, spôsobujúcu značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (§ 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka), keďže banka ako dodávateľ je podľa tejto zmluvnej podmienky oprávnená kedykoľvek postúpiť svoju pohľadávku voči klientovi (spotrebiteľovi) na tretiu osobu aj bez súhlasu klienta (klient na to vopred dáva súhlas už podpisom zmluvy, ktorej súčasťou sú všeobecné obchodné podmienky), avšak klient je oprávnený postúpiť svoje pohľadávky voči banke na tretiu osobu výlučne s predchádzajúcim písomným súhlasom banky. Takáto neprijateľná zmluvná podmienka je podľa § 53 ods. 1, ods. 5 Občianskeho zákonníka absolútne neplatná. To, že zákon o bankách v ustanovení § 89 ods. 1 umožňuje odlišné zmluvné dojednania, neznamená, že toto ustanovenie zákona o bankách oprávňuje banku v spotrebiteľských vzťahoch dojednať akúkoľvek odchýlku od zákonných požiadaviek. Aj tu je potrebné aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka na ochranu spotrebiteľa, teda nemožno prihliadnuť na takú zmluvnú podmienku, ktorá má charakter neprijateľnej zmluvnej podmienky. To, že predmetné ustanovenie všeobecných obchodných podmienok je v súlade s § 524 ods. 1 Občianskeho zákonníka, je v tejto veci právne irelevantné, keďže ustanovenie § 92 ods. 8 zákona o bankách má vo vzťahu k § 524 Občianskeho zákonníka povahu *lex specialis*, nemožno teda s odkazom na § 524 ods. 1 Občianskeho zákonníka porušovať ustanovenie § 92 ods. 8 zákona o bankách stanovujúce osobitné predpoklady platného postúpenia pohľadávky z postupcu, ktorým je banka, na postupníka, ktorý nie je bankou.

13. Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku zamietajúcim žalobu ako vecne správny potvrdil.

14. Aj keď žalobca v odvolaní uviedol, že podáva odvolanie proti (celému) rozhodnutiu súdu prvej inštancie, pričom súčasťou rozhodnutia súdu prvej inštancie bol aj výrok o trovách konania, žalobca neuviedol žiadne konkrétne dôvody nesprávnosti výroku o trovách. Odvolací súd k tomuto výroku uvádza, že v civilnom konaní sa o náhrade trov konania rozhoduje podľa zásady zodpovednosti za výsledok konania alebo zodpovednosti za zavinenie alebo za náhodu. V preskúmvanej veci súd prvej inštancie správne konštatoval, že žalovaný bol vo veci samej (plne) úspešný, preto mu súd prvej inštancie správne v súlade s ustanoveniami § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP priznal proti neúspešnému žalobcovi nárok na náhradu trov konania. Aj tieto ustanovenia CSP súd prvej inštancie aplikoval správne a správne ich aj interpretoval. Keďže v odvolacom konaní bolo rozhodnutie súdu prvej inštancie vo veci samej potvrdené, teda nedošlo k zmene pomeru úspechu a neúspechu strán vo veci samej, odvolací súd napadnutý rozsudok aj v časti o trovách potvrdil ako vecne správny.

15. V odvolacom konaní mal plný úspech žalovaný, teda by mal v súlade s ustanoveniami § 396 ods. 1, § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP voči neúspešnému odvolateľovi (žalobcovi) nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Žalovaný však bol v odvolacom konaní nečinný, žiadne trovy odvolacieho konania mu nevznikli, preto mu odvolací súd náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

16. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu jednomyseľne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).